ECLI:LV:AT:2023:1115.A420227122.10.L
Lieta Nr. A420227122, SKA-896/2023
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2023.gada 15.novembrī

[1] Senātā saņemta pieteicēja (nepilngadīgā) /pers. A/ likumiskās pārstāves /pers. B/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 7.jūlija spriedumu, ar kuru noraidīts pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma piešķiršanu.

Administratīvā apgabaltiesa konstatēja, ka pieteicēja pārstāve bija lūgusi piešķirt pieteicējam sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sociālās rehabilitācijas centrā līdz 30 dienām. Izvērtējot, vai ir pamats izdot administratīvo aktu, tiesa secināja, ka no Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr. 1613 „Kārtība, kādā nepieciešamo palīdzību sniedz bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām" 12.punkta izriet, ka pašvaldības sociālais dienests nosūtījumu bērna sociālajai rehabilitācijai Latvijas Bērnu fonda norādītajā sociālās rehabilitācijas institūcijā līdz 30 dienu ilgam sociālās rehabilitācijas kursam izsniedz, ja ir saņemti šo noteikumu 11.punktā minētie dokumenti. Noteikumu 11.punkts paredz, ka sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu koordinē pašvaldības sociālais dienests, pamatojoties arī uz psihologa vai sociālā darbinieka atzinumu (11.2.apakšpunkts). Tādējādi nosacījums pieteicējam labvēlīga akta izdošanai ir attiecīgs psihologa vai sociālā darbinieka atzinums. Izskatāmajā lietā pieteicēja pārstāves apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas laikā Sociālajā dienestā jau bija uzsākts bērna psiholoģiskās izpētes darbs un bija pieņemts lēmums par sociālās rehabilitācijas programmas īstenošanas pakalpojumu bērnam – psihologa konsultācijās ar mērķi veikt psiholoģisko izpēti. Lietā saņemtajā psihologa atzinumā rekomendētas psihologa konsultācijas, bet nav ieteikts saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu rehabilitācijas centrā. Psihologa atzinumā secināts, ka bērna psihoemocionālais stāvoklis kopumā ir vērtējams kā emocionāli pozitīvs, nav konstatētas depresijas tendences, bērna emocionālā reakcija uz tēvu ir vērtējama kā traumatiska un ieteikta ģimenes psihoterapija abiem vecākiem. Līdz ar to lietā nav pieņemts tāds psihologa vai sociālā darbinieka atzinums, kurā Sociālajam dienestam būtu noteikts pienākums bērnam piešķirt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, viņu nosūtot uz sociālās rehabilitācijas institūciju līdz 30 dienu ilgam sociālās rehabilitācijas kursam. Turklāt speciālists norādījis, ka bērnam psiholoģisko izpēti atkārtotas traumatizācijas novēršanai nevajag veikt biežāk kā reizi gadā. Tādējādi nav pamata atbilstoši iepriekš minētajām tiesību normām izdot pieprasīto administratīvo aktu. Tāpēc pieteikums ir noraidāms.

[2] Kasācijas sūdzībā ir norādīts, ka Administratīvā apgabaltiesa lietu ir izskatījusi nelikumīgā sastāvā. Arguments tiek pamatots ar to, ka tiesnesis Agris Dreimanis bija atstatījies no citas administratīvās lietas Nr. A420143222, kurā pieteicējs bija trešā persona, izskatīšanas.

Senatoru kolēģija konstatē, ka tiesneša atstatīšanās iemesls lietā Nr. A420143222 bija tas, ka lietā piedalījās advokāts, ar kuru viņam ir draudzīgas attiecības. Izskatāmajā lietā minētais advokāts nepiedalījās. Tādējādi tiesneša lēmums administratīvajā lietā Nr. A420143222 neietekmē viņa tiesības piedalīties izskatāmās lietas iztiesāšanā. Līdz ar to kasācijas sūdzībā norādītais arguments ir nepamatots.

[3] Kasācijas sūdzībā ir citēts Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr. 1613 „Kārtība, kādā nepieciešamo palīdzību sniedz bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām" 6., 11. un 12.punkts un norādīts, ka tiesa, nepiemērojot minētās tiesību normas, nav rīkojusies bērna interesēs. Tāpat kasācijas sūdzībā citēts ANO Bērnu tiesību konvencijas 3.pants un 19.panta pirmā daļa, kā arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pants, un norādīts, ka tiesa ir pieļāvusi pārkāpumu, nepiemērojot šīs tiesību normas. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka, tā kā gan nacionālie, gan starptautiskie tiesību akti paredz bērnu tiesību aizsardzību, pieteicēja pārstāve paļāvās, ka iestāde ievēros normatīvos aktus un sniegs bērnam palīdzību, bet tas nav noticis un tiesa to turpina atbalstīt. Tāpēc kasatora ieskatā ir pārkāpts arī tiesiskās paļāvības princips.

Senatoru kolēģija konstatē, ka, lai arī kasācijas sūdzībā ir norādītas tiesību normas, tomēr kasācijas sūdzībā nav norādīti argumenti, kāpēc kasators uzskata, ka tiesību normas ir piemērotas nepareizi. Kasācijas sūdzībā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 328.panta pirmās daļas 6.punktam jānorāda, kādu materiālo vai procesuālo tiesību normu tiesa pārkāpusi un pamatojumu, kā izpaužas šis pārkāpums. Tas nozīmē, ka nav pietiekami ar to, ka kasācijas sūdzībā tiek uzskaitītas tikai tiesību normas, kuras kasators uzskata par pārkāptām. Kasācijas sūdzībā jābūt ietvertam pamatojumam, kā izpaužas tiesību normu pārkāpums. Kasācijas sūdzībā izskatāmajā lietā šāds pamatojums nav ietverts. Līdz ar to kasācijas sūdzība daļā par tiesību normu piemērošanu neatbilst Administratīvā procesa likuma 328.panta pirmās daļas 6.punktam.

[4] Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumos Nr. 1613 „Kārtība, kādā nepieciešamo palīdzību sniedz bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām" ir noteikta konkrēta procedūra, kādā tiek izskatīts vecāka vai cita bērna pārstāvja lūgums par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma piešķiršanu. Tiesa ir izvērtējusi šajos noteikumos ietverto kārtību, it īpaši, noteikumu 11. un 12.punktu, kas paredz kritērijus un kārtību pakalpojuma piešķiršanai. Kasatora norādītais noteikumu 6.punkts arī paredz, ka pēc vecāka iesnieguma speciālisti sniedz atzinumu, kāda veida palīdzību bērnam piešķirt.

To, vai bērnam piešķirt konkrēto pakalpojumu, kā pamatoti atzinusi apgabaltiesa, izvērtē sociālais dienests ar iesaistītajiem speciālistiem, arī psihologu, un iesaka, kāda veida pakalpojums bērnam vajadzīgs atkarībā no konkrētā bērna aktuālā emocionālā un fiziskās veselības stāvokļa.

Apgabaltiesa ir atzinusi, ka psihologs atzinumā bērnam nav konstatējis tāda dziļuma emocionālās vai fiziskās veselības problēmas, lai vajadzētu bērnu ievietot institūcijā sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanai, bet eksperts ir atzinis, ka bērnam jāpiešķir psihologa konsultācijas. Tas nozīmē, ka bērna stāvoklis ir ticis izvērtēts un ir sniegts eksperta atzinums par bērnam piemērotāko risinājumu izskatāmajā gadījumā. Tas savukārt nozīmē, ka bērna intereses uz viņa emocionālās veselības aizsardzību ir tikušas nodrošinātas, jo bērnam ir iespēja saņemt psihologa konsultācijas veselības stāvokļa uzlabošanai.

Tā kā konkrētajā gadījumā, kā norādījusi apgabaltiesa, nebija pamats administratīvā akta izdošanai, jo bērnam jau bija nodrošinātas psihologa konsultācijas, tātad bērna tiesības tika aizsargātas, kasators arī nepamatoti uzskata, ka būtu pārkāpta ANO Bērnu tiesību konvencija un Bērnu tiesību

aizsardzības likums. Bērnu tiesību aizsardzība nenozīmē, ka valsts vai pašvaldība piešķir vecākam un bērnam ikvienu pakalpojumu, ko tie vēlas vai uzskata par vajadzīgu. Citiem vārdiem, šāda pakalpojuma piešķiršana atbilstoši minētajam tiesiskajam regulējumam nenotiek automātiski kā atbilde uz vecāka vai cita likumiskā pārstāvja lūgumu. Vecāks nevar pieprasīt konkrētu pakalpojumu, ja tam nav tiesību normās noteikto priekšnosacījumu. Kā minēts, tiesību normās ir noteikti kritēriji, kuri pašvaldībai katrā konkrētā gadījumā jāizvērtē, lai izlemtu, kāda veida sociālās rehabilitācijas pakalpojumu piešķirt. Tā kā šī tiesību normās noteiktā kārtība izskatāmajā lietā ir ievērota, personas tiesiskā paļāvība (uz tiesisku iestādes rīcību) nav tikusi pārkāpta. Tādējādi lietā arī nav pamata runāt par tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu.

[5] Ņemot vērā minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka kasācijas sūdzības argumenti nerada šaubas par tiesas sprieduma tiesiskumu, kā arī lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā. Līdz ar to kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar pieteicēja (nepilngadīgā) /pers. A/ likumiskās pārstāves /pers. B/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 7.jūlija spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore V. Krūmiņa Senatore Dz. Amerika Senatore D. Makarova